MÅLBILDER FÖR GOD MILJÖHÄNSYN

NATURHÄNSYN

FOTO: JAN BENGTSSON

Naturskogsrester – barrskog

Kännetecken

Naturskogsrester präglas av ringa spår av skötselåtgärder och lång skoglig kontinuitet med förekomst av äldre och senvuxna träd. Det förekommer vanligen lågor i olika storleksklasser och nedbrytningsstadier eller stående död ved.

MÅLBILD FÖR GOD NATURHÄNSYN

- Granbiotoper lämnas orörda.
- Tallbiotoper gynnas av naturvårdsbränning, annars övergår de på sikt till barrblandskogar och rena granskogar. Där det inte går att bränna kan naturvårdande plockhuggning av inväxande gran vara gynnsamt.

NATURVÄRDEN (alla måste inte vara uppfyllda)

- Rikligt inslag av äldre träd eller senvuxna träd
- Tydligt inslag av lågor, varav flera är grova eller i olika nedbrytningsstadier
- Observera dock att tallnaturskogar generellt är lite fattigare på död ved än grannaturskogar.
- Oftast flerskiktad skog, eller med stor spridning i diameter. I tallskogen syns ofta påverkan av bränder, medan i granskogen har träd successivt åldrats och dött och skogen föryngras i luckorna.
- Tydligt inslag av naturliga högstubbar eller stående döda träd
- Solexponerad död ved i tallskogar.

Beskrivning

Naturskogsrester-barrskog avser främst avvikande barrskogsbiotoper på frisk eller torr mark. Naturskogsrester kan även inrymmas i andra hänsynskrävande biotoper, vars naturvärden, trädslagssammansättning eller läge i terrängen gör dem till hänsynskrävande biotoper.
Så gott som orörda barrskogar förekommer främst i norra Sverige, där de ofta kan utgöra hela be-stånd. Äldre tallskogar kan ibland innehålla en mosaik av mindre naturskogsrester, som kan vara svåra att avgränsa. Naturskogsrester förekommer mer sällan även i södra Sverige, men främst på begränsade ytor och oftast där det varit svårt att bruka marken (till exempel i storblockig eller mycket brant terräng).

Kännetecknande är orördhet och påtaglig förekomst av nyckelelement som vittnar om lång skoglig kontinuitet. Det förekommer inga eller högst enstaka avverkningsstubbar. I södra Sverige är det inte ovanligt att det finns spår av mänsklig aktivitet. Förekomsten av äldre träd är riklig, varav flera tydligt är från en äldre generation (överståndare eller naturvärdesträd). Naturliga störningsprocesser som skogsbrand eller småskalig beståndsdynamik (t.ex. föryngring i luckor) påverkar fortfarande skogen eller har fått fortgå under lång tid. Skogen är därför oftast flerskiktad, vilket innebär att det finns gott om träd i alla höjd- och diameterklasser. En del tallnaturskogar som inte brunnit på lång tid kan dock vara olikåldriga utan att det finns en tydlig höjdskiktning där de äldre träden är inte högre eller grövre än de grövsta av den yngre generationen.

Död ved i olika former är ett påtagligt inslag. I tallnaturskogen kan mängden vara lägre, då tall oftast växer på magrare marker än gran. Det är gott om lågor. Flera är grova och de är i olika nedbrytningsstadier. Det finns oftast ett flertal naturliga stubbar och stående döda träd. En stor andel av den döda veden har hög kvalitet då den kommer från gamla, senvuxna träd.

I norra Sverige kan naturskogsrester av granskog som brunnit och uppkommit naturligt vara svår att identifiera, då flera av de ovanstående elementen saknas, beroende på vilken tid som förflutit sedan branden. Ålder och frånvaro av skötsel, i första hand gallring, kan vägleda vilken grad av hänsyn som är lämplig.

FOTO: JAN BENGTSSON

FOTO: JOHAN NITARE

Äldre träd och solexponerad död ved är värdefulla strukturer i tallnaturskogen och naturliga högstubbar och lågor är tydliga inslag i naturskogen

Skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn ger vägledning om hur miljöhänsyn bör tas vid skogsbruksåtgärder. De är något att eftersträva vid planering och genomförande av skogsbruksåtgärder och ska användas anpassat till aktuell trakts specifika förutsättningar. Aktuell målbild är framtagen i bred samverkan inom skogssektorn av en arbetsgrupp sammansatt av representanter från skogsnäringen, skogsägare, Skogsstyrelsen, andra berörda myndigheter, ideella organisationer och specialister inom aktuellt område. 2013.
Mer information på www.skogsstyrelsen.se/malbilder